

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในบทที่ผ่านมาได้กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎี การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องและสมมุติฐาน สำหรับในบทนี้จะกล่าวถึงระเบียบวิธีในการศึกษา ซึ่งจะประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

- วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง
- การวิเคราะห์ข้อมูล
- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การศึกษาจากข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษา รวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นแนวคิดทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามที่มาจากกรอบแนวคิดทฤษฎี ซึ่งปรากฏออกมาในรูปตัวแปรต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกแบบสอบถามที่ใช้มีทั้งเป็นข้อมูลทั่วไป และเป็นการ ทดสอบสมมุติฐาน

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

1. หน่วยในการศึกษา (Unit of Analysis) ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดภาคอีสานตอนบน ปีการศึกษา

2. ประชากร (Population) ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดภาคอีสานตอนบน ปีการศึกษา 2536 โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง

3. การสุ่มตัวอย่าง (Sampling) ทำการสุ่มตัวอย่างตามทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability theory) แบบการเลือกหน่วยจากหน่วยใหญ่มาหาหน่วยย่อย (Multistage Random Sampling) (สุรพล กาญจนจิตรา, 2534 : 45-46) นั้นหมายความว่า เราเริ่มต้นที่ภาคอีสานตอนบน ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยใหญ่ แล้วสุ่มเอา 5 จังหวัด จากจังหวัดที่เราสุ่มได้ก็สุ่มต่อจังหวัดละ 5 อำเภอ จากอำเภอเราก็สุ่มต่ออีกอำเภอละ 5 โรงเรียน พอถึงโรงเรียนก็เลือกเอาข้าราชการครูทุกคนในโรงเรียนที่สุ่มได้ ผลสุดท้ายเราก็จะได้กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทน เพื่อจะใช้ในการศึกษา

แนวการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นหลัก เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้วก็นำไปประมวลผล โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) โดยมีขั้นตอนดังนี้คือ

- ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม หลังจากดำเนินการเก็บรวบรวมมาแล้ว
- บันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสลงในบัตรข้อมูลและเครื่องคอมพิวเตอร์
- เชียนคำสั่งทางคอมพิวเตอร์
- ประมวลผลข้อมูล

หลังจากประมวลผลข้อมูลเสร็จ ผู้ศึกษาก็สามารถนำเสนอข้อมูลโดยแบ่งข้อมูลออกเป็นส่วน ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเสนอเป็นตาราง และคำอธิบายประกอบตามตารางที่ 1-16 ซึ่งแสดงข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ สังกัด อายุ วุฒิกการศึกษา ระดับ ลักษณะงาน เงินเดือน รายได้อื่น สถานภาพการสมรส จำนวนบุตร รายได้คู่สมรส อาชวราชการ ภาวะหนี้สิน แหล่งหนี้สิน และจำนวนหนี้สิน ตามลำดับ ดังปรากฏในแบบสอบถามข้อที่ 1-16
2. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปประชากรกลุ่มตัวอย่างกับภาวะหนี้สินตามตารางที่ 17-29 ซึ่งปรากฏในแบบสอบถามข้อที่ 1-13 กับข้อ 16
3. ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบทางด้านต่าง ๆ ของภาวะหนี้สิน นำเสนอตาม ตารางที่ 43-53 ซึ่งปรากฏในแบบสอบถามข้อที่ 30 - 40
4. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการให้ความช่วยเหลือ นำเสนอตามตารางที่ 41 ซึ่ง ปรากฏในแบบสอบถามข้อที่ 48
5. การทดสอบสมมติฐานและอภิปรายผล นำเสนอตามตารางที่ 42 - 54 ซึ่ง ปรากฏในแบบสอบถามข้อที่ 17-35

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. ตารางแจกแจงความถี่ (Frequencies) โดยระบุค่าร้อยละและความถี่ เพื่อ พรรณนาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในประเด็นต่าง ๆ
2. ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (percentile) เพื่อแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ระดับ โดยใช้ เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 33 และ 66 หรือเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ใกล้เคียงกรณีที่ค่าไม่ลงตัวตามที่ระบุเป็น เกณฑ์ในการแบ่ง

3. การทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-square) โดยดูจากตาราง Crosstabulation เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4. ค่าแกมมา (Gamma) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว ซึ่งค่า Gamma จะมีค่าบวกและค่าลบ โดยค่าบวกจะบอกความสัมพันธ์เชิงบวก ค่าลบจะบอกความสัมพันธ์เชิงลบของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ตีความระดับความสัมพันธ์จากค่า Gamma ผู้ศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ช่วงคือ $.0 - \pm .25$ ถือว่ามีความสัมพันธ์ระดับต่ำ $\pm .26 - \pm .50$ ถือว่ามีความสัมพันธ์ระดับกลาง และตั้งแต่ $\pm .51$ ขึ้นไปถือว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูง

ตัวแปรที่จะศึกษา

ตัวแปรอิสระ

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

- ความนิยมสร้างบ้านขนาดใหญ่ราคาแพง
- ความนิยมนำเงินไปลงทุนโดยไม่มีความรู้เพียงพอ
- ความนิยมใช้เครื่องอำนวยความสะดวกตามสมัยนิยม

2. ปัจจัยด้านสังคม

- การมีจำนวนผู้อยู่ในความอุปการะมาก
- การไม่ยึดมั่นในศาสนธรรมเรื่องอบายมุข
- การยึดมั่นในประเพณีแบบเอาหน้า
- การยึดมั่นในการมีส่วนร่วมในงานสังคม
- การถือปฏิบัติตามสมัยนิยมด้านการศึกษา

ตัวแปรตาม

- ภาวะหนี้สิน

คำนิยามปฏิบัติการ

1. ข้าราชการครู หมายถึง ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดภาคอีสานตอนบน ปีการศึกษา 2536

2. ภาวะหนี้สิน หมายถึง จำนวนเงินที่ข้าราชการครูค้างชำระกับบุคคล บริษัท ห้างร้าน ธนาคาร สหกรณ์ อันเนื่องมาจากการกู้ยืม การผ่อนส่ง การเช่าซื้อ โดยแบ่งภาวะหนี้สินออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับน้อย	เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่	1 - 33
ระดับปานกลาง	"	34 - 66
ระดับมาก	"	67 - 100

3. ความนิยมสร้างบ้านขนาดใหญ่ราคาแพง หมายถึง ความนิยมนำเงินไปสร้างบ้านขนาดใหญ่โต โดยวัดออกมาเป็นจำนวนเงินที่นำไปสร้างบ้าน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับน้อย	เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่	1 - 33
ระดับปานกลาง	"	34 - 66
ระดับมาก	"	67 - 100

4. ความนิยมในเครื่องอำนวยความสะดวก หมายถึง ความนิยมในการใช้รถยนต์ รถจักรยานยนต์ สเตอริโอ ตู้เย็น เต้าแก๊ส โทรทัศน์ วิทยุ เครื่องปรับอากาศ เครื่องดนตรี โดยวัดออกมาเป็นจำนวนเงินที่ใช้ซื้อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับน้อย	เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่	1 - 33
ระดับปานกลาง	"	34 - 66
ระดับมาก	"	67 - 100

5. ความนิยมนำเงินไปลงทุนโดยไม่มีความรู้เพียงพอ หมายถึง ความนิยมนำเงินไปซื้อที่ดิน ค้าขาย ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ จำยืมกู้ โดยแบ่งจำนวนเงินที่นำไปลงทุนออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับน้อย	เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่	1 - 33
ระดับปานกลาง	"	34 - 66
ระดับมาก	"	67 - 100

6. การมีจำนวนผู้อยู่ในความอุปการะมาก หมายถึง จำนวนคนที่ข้าราชการครูให้เงินช่วยเหลือเป็นประจำ โดยแบ่งจำนวนผู้อยู่ในความอุปการะออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับน้อย	เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่	1 - 33
ระดับปานกลาง	"	34 - 66
ระดับมาก	"	67 - 100

7. การไม่ยึดมั่นในศาสนธรรมเรื่องอบายมุข หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในการเล่นไพ่ เล่นหวย เล่นไก่ชน เล่นสูง-ต่ำ เล่นมวย คมเหล้า สุบหรีและเที่ยวกลางคืน-เที่ยวผู้หญิง โดยมีเกณฑ์การวัดการเข้าไปมีส่วนร่วมตั้งแต่ ไม่เข้าไปเลย น้อยที่สุด ปานกลาง มาก มากที่สุด ซึ่งในแต่ละระดับจะมีคะแนนตั้งแต่ 0 - 5 คะแนนในแต่ละข้อ แล้วจึงแบ่งคะแนนออกเป็นระดับการยึดมั่นได้เป็น 3 ระดับ คือ

ระดับน้อย	เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่	1 - 33
ระดับปานกลาง	"	34 - 66
ระดับมาก	"	67 - 100

8. การยึดมั่นในประเพณีแบบเอาหน้า หมายถึง การเป็นเจ้าของภาพหรือเจ้าภาพร่วมในการจัดงานบวช งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานกรฐิน งานบุญอุทิศส่วนกุศลให้ญาติ งานศพใหญ่โตเกินกำลังตัวเอง โดยวัดออกมาเป็นจำนวนเงินที่ใช้ในการจัดงาน ซึ่งแบ่งการยึดมั่นในประเพณีออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับน้อย	เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่	1 - 33
ระดับปานกลาง	"	34 - 66
ระดับมาก	"	67 - 100

9. การยึดมั่นในการมีส่วนร่วมในงานสังคม หมายถึง การเข้าไปร่วมในงานสังคมดังนี้คือ งานบวช งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานกรฐิน งานบุญอุทิศส่วนกุศลให้ญาติ งานศพ งานผ้าป่า งานสวนสนุกการกุศล งานเลี้ยงสังสรรค์และการต้อนรับแขก โดยวัดออกมาเป็นจำนวนเงินที่ใช้จ่ายในงานดังกล่าว ซึ่งแบ่งการมีส่วนร่วมในงานสังคมออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับน้อย	เปอร์เซ็นต์โหล่ง	1 - 33
ระดับปานกลาง	"	34 - 66
ระดับมาก	"	67 - 100

10. การถือปฏิบัติตามสัจนิยมด้านการศึกษา หมายถึง การนำเงินไปใช้ในการศึกษาต่อ โดยแบ่งจำนวนเงินออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับน้อย	จำนวนเงินตั้งแต่	1 - 33
ระดับปานกลาง	"	34 - 66
ระดับมาก	"	67 - 100